

קביעת אבהות ומיתת הבעל ע"י ד.נ.א.

רב דניאל שטיין

א. גמ' נדה (ל:) - תנו רבנן שלשה שותפין יש באדם, הקדוש ברוך הוא ואביו ואמו. אביו מזריע הלובן, שממנו עצמות וגידים וצפרנים, ומוח שבראשו, ולובן שבעין. אמו מזרעת אודם, שממנו עור ובשר ושערות, ושחור שבעין. והקב"ה נותן בו רוח ונשמה וקלסתר פנים, וראיית העין, ושמיעת האוזן, ודבור פה, והלך רגלים, ובינה והשכל. וכיון שהגיע זמנו להפטר מן העולם, הקדוש ברוך הוא נוטל חלקו, וחלק אביו ואמו מניח לפניהם.

ב. שו"ע (יו"ד סי' רס"ג סע' ב') - אשה שמלה בנה ראשון ומת מחמת מילה שהכשילה כחו, ומלה גם השני ומת מחמת מילה, הרי הוחזקה שבניה מתים מחמת מילה, ל"ש מבעל אחד או משנים, ולא תמול השלישי אלא תמתין לו עד שיגדל ויתחזק כחו, והוא הדין אם איש אחד מל בנו ראשון ושני ומתו מחמת מילה, לא ימול השלישי, בין שהיו לו מאשה אחת בין משתים. ויש חולקין וסבירא להו דלא שייך באיש רק באשה (הידושי אגודה פר"א דמילה).

ג. ס' אסיא (ח"ה עמ' קצ"ו) מכתב מהג"ר הרצוג - חבל שבעוד שהמדע הולך וכובש עולמות ומגלה סודי סודות, אם כי גם הוא טועה לפרקים, אנו בקשר לעניני מדע הנוגעים לתוה"ק משקעים ראשינו בחול כהעוף הידוע ותו לא מידי.

ד. ס' החסידים (סי' רל"ב) - כי הנה מעשה ברב סעדיה בן יוסף החכם באחד שהלך למדינת הים עם עבדו והוליד עמו ממון גדול ואשתו היתה מעוברת לימים מת האדון והניח כל הממון והלך העבד והחזיק בנכסיו ויאמר העבד אני בנו כשגדל הבן שהולידה שמע שמת אביו הלך לתבוע נכסיו שהחזיק בהם העבד ונתחתן בגדולי הדור והיה ירא הבן לפתוח פיו פן יהרגוהו ונתאכסן בבית רב סעדיה והניח לפניו לאכול ולא אכל עד ששם לפניו אלו הדברים נתן לו עצה ודבר אל המלך וכן עשה שלח המלך אחר רב סעדיה לדון דין זה וצוה רב סעדיה להקיז דם זה בספל אחד ודם זה בספל אחר ולקח עצם של אבי הבן והניח בספל העבד ולא נבלע הדם ולקח העצם ושם אותו בספל הבן ונבלע הדם בעצם כי הוא גוף אחד ולקח רב סעדי' הממון ונתנו לבנו.

ה. גמ' ב"ב (נח.) - הך איתתא עשרה בני אית לה, ולית לי מאבוך אלא חד. כי שכיב, אמר להו כל נכסי לחד ברא, לא ידעי להי מינייהו. אתו לקמיה דרבי בנאה, אמר להו, זילו חבוטו קברא דאבוכו, עד דקאי ומגלי לכו להי מינייכו שבקא, אזלו כולהו, ההוא דבריה הוה לא אזל, אמר להו כולהו נכסי דהאי. [רש"ש (שמ) - משום דע"י נסיון דס"ח יתגלה שהן ממזרים ור"ב לא רצה שיוודע פסולם ע"י אבל נסיון שלו אינו רק הודעת צניעותו יותר משאר אחיו וזה יותר נכון בעיני].

ו. גמ' קידושין (עא.) - דאמר ר' יצחק משפחה שנטמעה נטמעה.

ז. גמ' קדושין (עג.) - לא יבא ממזר בקהל ה' ממזר ודאי הוא דלא יבא הא ממזר ספק יבא.

ח. גמ' קידושין (לט.) - אמר ליה לוי לשמואל אריוך, ספק לי ואנא איכול, רב אויא ורבה בר רב חנן מספקו ספוקי להדדי וכו' ערלה בח"ל הלכה למשה מסיני, כך נאמר ספיקא מותר ודאה אסור.

ט. רמ"א (אהע"ז סי' י"ז סע' ה') - שמע מקול מקוננות שהזכירוהו בין המתים וספדוהו, משיאין אשתו (כ"כ המ"מ בשם התוספתא). ולכן יש למחות בנשים שלא לספוד אדם על פי אומדנות המוכיחות שמת, ולא יספידו אותו, עד שיודעין שמת. וכן אשתו אסורה להספידו או ללבוש שחורים כל זמן שאין כאן עדות שהוא כראוי להשיאה.

י. שו"ע (יו"ד סי' שצ"ז סע' א') - מתאבלין על פי עד אחד ועד מפי עד ועובד כוכבים מסיח לפי תומו. [ש"ך (ס"ק א') - כתב הרמב"ן זה הכלל כל עדות שמשאימים האשה על פיה הקרובים מתאבלים].

יא. הגה' רע"א (יו"ד סי' שע"ה סע' ז') - ע' בספר עזרת נשים לאה"ע (סי' י"ז ס"ק ס"ב) שהאריך אם זהו דוקא במקום דשייך קלקול דהיינו דהנטבע יש לו אשה או דלא פלוג ובכל ענין אין מתאבלין.

יב. גמ' סנהדרין (לז:) - תניא, אמר רבי שמעון בן שטח אראה בנחמה אם לא ראיתי אחד שרץ אחר חבירו לחורבה, ורצתי אחריו, וראיתי סייף בידו ודמו מטפטף והרוג מפרפר, ואמרתי לו רשע, מי הרגו לזה, או אני או אתה, אבל מה אעשה שאין דמך מסור ביד, שהרי אמרה תורה על פי שנים עדים יומת המת היודע מחשבות יפרע מאותו האיש שהרג את חבירו, אמרו לא זזו משם עד שבא נחש והכישו ומת.

יג. גמ' ב"מ (כז:) - תא שמע אין מעידין אלא על פרצוף הפנים עם החוטם אף על פי שיש סימנין בגופו ובכליו וכו', אמרי גופו דארוך וגוץ, כליו דחיישינן לשאלה, אי חיישינן לשאלה, המור בסימני אוכף היכי מהדרינן, אמרי אוכף, לא שאולי אינשי אוכפא וכו', איבעית אימא כליו בחיורי ובסומקי וכו', לימא כתנאי אין מעידין על השומא, ואלעזר בן מהבאי אומר, מעידין על השומא, מאי לאו בהא קמיפלגי וכו', אמר רבא דכולי עלמא סימנין דאורייתא, והכא בשומא מצויה בבן גילו קמיפלגי, מר סבר שומא מצויה בבן גילו, ומר סבר שומא אינה מצויה בבן גילו וכו', איבעית אימא וכו' בשומא סימן מובהק הוא קמיפלגי, מר סבר שומא סימן מובהק הוא, ומר סבר שומא לאו סימן מובהק הוא.

יד. שו"ע (אהע"ז סי' י"ז סע' כ"ד) - אף על פי שיש להם סימנים מובהקים ביותר בכליו, אינם כלום דחיישינן לשאלה. ואפילו היו להם סימנים בגופו, ואפילו שומא, אין מעידין עליו. אבל היו להם בגופו סימנים מובהקים ביותר, מעידים עליו. הגה: כגון שהיה לו יתר או חסר או שינוי באחד מאיבריו. אבל קטן או ארוך או חירור וסומק, לא הוי סימן מובהק ואפי' ק' סימנים שאינן מובהקים אינם כלום, ואפי' להצטרף לשאר אומדנות המוכיחות אינם כלום. [כ"ש (שם) - ונ"ל עיקר דלא חיישינן לשאלה בארנקי וטבעות כמשמעות הסוגי' הנ"ל גם לשיטות תוספ' והר"ן והנ"י לא חיישינן לשאלה כלל אף על גב דיש להחמיר בעלמא כמ"ש מ"מ בכלים אלו יש להקל וכו'. עיין תשו' מ"ב שם וכתב הכלל הוא סימן מובהק הוא שלא ימצא רק א' מאלף והוא דבר זר ומופלג נקב מפולש בשן הוי ס"מ וכו'. בתשו' מ"ב כתב בשם תשו' מהרא"מ דוקא סימנים גרועים לא מהני הצירוף אבל סימני' אמצעים מצטרפי' דע"י הצירוף נעשה סי' מובהק ביותר].

טו. גמ' יבמות (קכא.) - תנו רבנן נפל למים, בין שיש להם סוף בין שאין להם סוף אשתו אסורה דברי רבי מאיר, וחכ"א מים שיש להם סוף אשתו מותרת, ושאיין להם סוף אשתו אסורה.

טז. שו"ע (סי' י"ז סע' ל') - נפל לתוך כבשן האש או לתוך יורה רותחת מליאה יין או שמן או מים, או ששחטו בו שני סימנים או רובן, אפילו עמד וברח, מעידין עליו שמת, שודאי סופו למות. וכן כל כיוצא בו מדברים שאי אפשר שיחיה אלא ימות מיד בזמן קרוב, הרי אלו מעידין עליו.